

ЗАКОНИТЕ СЕ ПРОВЛЕКУВААТ НИЗ ИГЛЕНИ "УШИ"

Низ филтерот на Владата на РМ мина ко-
нечната верзија на
новиот пакет закони, кои се
поврзани со реформите во
правосудството. Во втората
фаза предлог-законите за су-
дови, за судски совет, за пре-
кршоци, за управни спорови
и за медијација, содржат зна-
чајни организациони про-
мени, кои според министер-
ката за правда Мери Младен-
овска-Ѓорѓиевска ќе при-
донесат за поголема независ-
ност на македонското суд-
ство и негова ефикасност.
Меѓутоа, илузорно е да се
зборува за успешни реформи
кога ниту самата министерка
не верува во проектот, од-
носно таа повторно се по-
жали дека нејзиниот труд ќе
падне во вода, доколку фе-
лата не ги спроведе зацрта-
ните промени. Тоа значи де-

МИНИСТЕРКАТА ЗА ПРАВДА МЕРИ МЛАДЕНОВСКА-ЃОРЃИЕВСКА И САШО ЧОЛАКОВСКИ,
ПОРТПАРОЛ НА ВЛАДАТА

текст би требало да се одви-
ваат следните настани, но по-
ради изборните случувања
во државава пакетот на за-
кони е ставен во заден план,
иако од него зависат многу-

бројни развојни движења во
Македонија.

ИЛУЗИЈА

Поради тоа, може да се
оцени дека реформите во
правосудството во РМ, како
еден од условите на патот

кон ЕУ, ќе доцнат, бидејќи се
забавуваат процесите.

Во овој момент внимание-
то на пратениците е свртено
кон претпарламентарните
изборни активности, кои нај-
веројатно нема да му го от-
стапат местото за приоритет
на македонското судство.

■ Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

ка не само што постои кон-
тинуиран латентен отпор кај
судиите, туку и дека најве-
ројатно не се согласуваат со
концептот и со начинот на
реформите, бидејќи додека
траеја подготовките за из-
работка на законските тек-
стови постојано се судруваа
со низа проблеми, како од
политички, така и од про-
фесионален, интелектуален
и од теоретски карактер.
Инаку, процесот почна да се
одвива во оваа насока по
најавите за промени на У-
ставот, затоа што според поли-
тичките фактори највисокиот
законодавен акт во земјава
бил сопирачка за промените.
Оттогаш па наваму се слу-
чија многу активности, доне-
сување уставни амандмани,
вклучувајќи и караница на
релација експертски тим -
премиер, што секако зборува
за комплексноста и сериоз-
носта на задачата. Во тој кон-

ВЛАСТА СЕ "ПИШМА ВИШИ СУДОВИ ВО М

**"За кривични дела со тешки облици на кри-
минал ќе се формираат посебни одделенија
во Скопје 1, Битола, Тетово и во Струмица.
При тоа, Судот Скопје 1 ќе биде кривичен суд,
а Судот Скопје 2 граѓански", ја објасни идејата
министерката Мери Младеновска-Ѓорѓиев-
ска.**

**Владата, премиерот, па дури и Министер-
ството за правда, ќе бидат преокупирани со
подготовките за парламентарните избори, а
реформите во судството ќе мораат да се од-
виваат во сенка на одржувањето фер и демо-
кратски избори.**

Имено, Владата, премиерот,
па дури и Министерството за
правда, ќе бидат преокупи-
рани со подготовките за пар-
ламентарните избори, а ре-
формите во судството ќе мо-
раат да се одвиваат во сенка
на одржувањето фер и демо-
кратски избори. Според тоа,
оценките на министерката за
правда, Мери Младеновска-
Ѓорѓиевска, дека со утврду-
вањето на предлог-законите
Владата продолжува со ре-
формските процеси и со опе-
рационализацијата на доне-
сените уставни амандмани,

всушност не се точни поради неколку фактори: прво е формирањето на новиот состав на Државната изборна комисија, која веднаш мора да ги донесе подзаконските акти за одвивање на изборните активности. Но, таа регулатива ќе треба да биде потврдена од Собранието, кое како втор фактор се наоѓа во временски цајтот и до самораспуштањето сè повеќе ќе се занимава со изборните активности, а многу малку време ќе посвети за понудениот пакет закони за судството.

Всушност, поради ова се забавуваат реформските процеси во Македонија, иако навидум изгледа дека тие се одвиваат со зацртаното темпо. Сепак, постои мала шанса законите да се провлечат низ иглени уши, со што дополнително им ја загорчува неизвесната судбина која, пред сè, зависи од парите, од политичката волја и од подготвеноста на судиите да се фатат во костец со проблемите во правосудната сфера. Но, од почувањето на реформските процеси до денес се чувствува неангажираноста на судиите во промените. Некои сметаат дека тоа е

**МИНИСТЕРКАТА ВЕРУВА ДЕКА ЗАКОНИТЕ
ЌЕ СЕ ОПЕРАЦИОНАЛИЗИРААТ**

тоа, најавите на министерката Младеновска-Горѓиевска дека остануваат за донесување само Законот за јавно обвинителство, кој согласно уставните амандмани треба да се измени, како и да се изготви нов Закон за советот на јавни обвинители, ќе се изјавуваат поради процесот на самораспуштање на Собранието на РМ. Најверојатно овие закони ќе треба да се разгледуваат, претумбуваат наесен кога политичката кли-

контекст се одвиваа сите критики, па дури и оние паушалните, кои велеа дека на нашава држава не ѝ требаат нови институции во правосудството, кои ќе бидат скапа инвестиција во општата беспарица или трка по пари за стимулирање на судиите. Оттаму се нишаа позициите на приврзаниците за формирање виши судови во земјава кои, меѓу другото, сакаа да го прејудиираат правото на еднаква и правична заста-

дела од областа на кривичната и на граѓанската материја, стопанската област и работните спорови, ќе овозможи и специјализација на судиите.

Поради ова, "за дела со тешки облици на криминал ќе се формираат посебни одделенија во Скопје 1, Битола, Тетово и во Струмица. При тоа, Судот Скопје 1 ќе биде кривичен суд, а Судот Скопје 2 граѓански", ја објасни идејата министерката Младеновска-Горѓиевска.

Истовремено, предвидено е да има четири апелациони суда и тоа во Скопје, во Штип, во Битола и во Гостивар, а ќе се формира и посебен управен суд со седиште во Скопје. Помалите судови во другите градови во земјава ќе работат како основни судови, а во дел од градовите ќе има основни судови со проширена надлежност. Според подготвувачите на Предлог-законот за судови, новина во текстот од законот претставува зајакнувањето на критериумите за избор на судии.

Со понудениот Предлог-закон за судски совет се овозможува формирањето на судскиот совет, кој е во согласност на предвидувањата на

НИ" ЗА ФОРМИРАЊЕТО АКЕДОНИЈА

последича на учеството на политиката во активностите, а други, пак, донесуваат заклучок, односно оценка дека таквата слика се темели на нетрпеливоста на релација Републички судски совет и Врховен суд на Македонија. Затоа, мораме да се прашаме дали министерката за правда верува дека рокот за донесување на овие закони ќе биде во јуни годинава, или тие ќе се пролонгираат до лето, односно наесен кога ќе се конституира новиот парламентарен состав. Според

ма во Македонија ќе биде стабилизирана. Она што во овој момент ја преокупира стручната јавност е тоа што нема да се формираат виши судови во Македонија. Зошто власта се "пишмани од оваа идеја"? Тоа е главниот предмет на анализа. Порано се туркаше фантом - институција, иако Министерството за правда не располагаше со податоци за бројот на тешки кривични предмети, бројот на стручни лица и организационата поставеност на судовите во Македонија. Во тој

пеност на припадниците на етничката заедница, која има повеќе од 20 проценти население на локално или на државно ниво. Овој услов би требало да се применува во понудените законски текстови. Но, сепак се направи основна дистинкција меѓу посочената идеја, која постојано беше мегаломанска илузија и онаа идеја за специјализирани судови.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КРИТЕРИУМИТЕ

Во новиот Закон за судови се дава можност за воведување специјализација на судовите, кои со формирањето на специјализирани судски одделенија за судење на

уставните амандмани. Во Законот се регулираат прашањата за составот на советот, неговиот претседател, како и мандатот на членовите, кој е предвидено да трае шест години, со право на уште еден реизбор.

Според овој закон, изборот на членовите на советот почнува со распишување оглас, а членовите на советот треба да имаат најмалку десет години судски стаж и во последните три години од работењето да имаат позитивни оценки во однос на донесените судски одлуки.

Предложениот законски текст предвидува работата на судскиот совет да е јавна.

"Значајно е и прашањето на престанок на судиската

функција и за разрешување на судиите, затоа што целта на овие реформи е сите оние кои не заслужуваат да бидат судии да можат во точно дефинирана процедура да бидат разрешени", истакна Младеновска-Ѓорѓиевска, посочувајќи дека законот прави јасна дистинкција меѓу престанокот и разрешувањето на судиите.

Услови за разрешување на судија со сторена потешка дисциплинска повреда, која го прави недостоен за вршење на судиската функција, како и нестручно и несовесно вршење на работата.

Во пакетот закони е понуден и Предлог-законот за прекршоци, кој има цел да обезбеди имплементирање на современите достигнувања во областа на прекршоците, при што е предвидено за прекршоците, покрај судовите, да можат да одлучуваат и органите на управа. Овој закон го воведува институтот глоба како главна санкција и се исклучуваат досегашните решенија, со кои можеше да се изрекува и казна затвор.

Најголема новина во регулативата на судството е внесена во Предлог-законот за управни спорови, во кој постои одредба со која се предлага формирање управен суд, кој би требало да го растовари Врховниот суд од постапувањето по вакви предмети.

Предлогот за донесување закон за медијација треба да овозможи по кратка постапка да се решаваат споровите. Во законот се нуди алтернативно решавање на споровите, со цел да се намали бројот на предметите во судовите, кои имаат карактер на постапки со конфликт меѓу странките.

Според министерката за правда, во моментот дури 70 отсто од вкупниот број предмети во судовите се од областа на извршната постапка, 22 процента се од сферата на прекршоците, а останатите се од другите области. Министерката истакна како е погрешен впечатокот дека граѓанските и кривичните предмети го оптоваруваат судот.

ИЗБОРНИТЕ ПРОЦЕСИ СЕ НА ПРВО МЕСТО, ИАКО ВЛАДАТА СМЕТА ДЕКА СУДСТВОТО НОРМАЛНО ЌЕ СЕ РЕФОРМИРА

НЕРЕШЕНИ ПРЕДМЕТИ

Инаку, пред некое време претседателот на Врховниот суд, Дане Илиев, истакна дека во текот на минатата година судовите во Македонија половично си ја сработиле својата работа.

"Од повеќе од 1.650.000 предмети, судиите решиле 820.000. Само го зголемиле заостатокот, и покрај тоа што решиле повеќе предмети од претходната година", изјави Данев.

Во заклучокот од Годишниот извештај за работата на

македонските судии се вели дека постои: неажурно судство, неопремени судови и мал број судии, но и зголемен прилив на нови предмети.

"Имавме нееднаков ангажман на судиите, имавме судови каде судиите работат под она ниво, кое ние го цениме дека е просечно и можат да го завршат. Тие неквалитетно работат, а присутни се и појави на неодојдење на работа, појави на корупција, на повластување на странки итн. Сè тоа, општо земено, ја создава општата слика на судството како неажурно и неефикасно", изјави претседателот на

Врховен суд, Дане Илиев.

Најмногу заостанати предмети имало во Судот Скопје 1 Скопје, повеќе од 155.000. На оваа бројка треба да ѝ се додадат уште 134.000 нерешени предмети, кои претходниот претседател на судот, од пред две години на незаконски начин ги прогласил за решени. Меѓутоа, и новото раководство не успеало да ги заврши, а ниту ги зела предвид за разгледување, односно за решавање.

Во времето на објавување на резултатите од работењето на Судот Скопје 1 Скопје, првиот човек на Судот, Добрила Кацарска, се бранеше со ставот дека никој не кажал да ги заведат овие предмети, но се пофали дека нејзиниот суд лани сработел многу повеќе од претходно.

"Точно е дека годината заврши со 290.159 незавршени предмети", изјави врховниот судија Владимир Бабунски.

Но, истовремено, поради корупција, разрешени се неколку судии. Тоа се познати случаи.

"Претседателот на кумановскиот суд, претседателот на скопската 'двојка', судија кој го водеше предметот со денационализација во Куманово, судија во Тетово, судија во Кичево. Сите тие се познати", нагласи Дане Илиев.

ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ ЌЕ ПОЧЕКА, МИНИСТЕРКАТА МЛАДЕНОВСКА-ЃОРЃИЕВСКА ВО ДРУШТВО СО РЕПУБЛИЧКИОТ ЈАВЕН ОБВИНИТЕЛ АЛЕКСАНДАР ПРЧЕВСКИ И НЕГОВИОТ ЗАМЕНИК